هو العلیم

بررسی و تحلیل سند روایات لاضرر

تحلیل تطبیقی روایات سمرة بن جندب در باب لاضرر

سلسله دروس قواعد فقهیه ـ قاعده لاضرر ـ جلسه چهارم

استاد
آیت‌الله حاج سید محمدمحسن حسینی طهرانی
قدّس‌الله‌سرّه

میحرَّلا نِمحرَّلا الله مِسبِ
میحرَّلا نِاطیَّشلا نَم للهابُذوعأ

تایاور رد نآ تابثا قرط و رضلا ئدعاق

فیعضتارانشیامهیضعبو دندرکرتاوتیاعدا هعیرشلا خیشمومحرمدشرعرضلا ئدعاقئرابرد
.میدرکضرعارانشیارتاوتهجوهکدندرک

هرارزتیاورمدنسوبدنجنبهرمسهئیضق

و رضلاتراباعنیاهکمینکیمثحبامیتقوکیدشرعهکیروطنامه،رضلا ئدعاقدرومرد
هدمایمهتراباعنآابهکنیاولومینکیمثحبرضلا ئدعاقتابثارداميتقوکی؟همدآیتایاورهچرد رارضلا
،رارضلا و رضلا ظفلابدوشبهدعاقنیاتابثاهکتسانیادنتسهنآتابثادصرد موقهکیناآ ،دشاب
ردیفاوویفاکئزادنهب،میرادنظفلنیاابهدعاقنیاتابثاهبزایناماهکتسانیا ،دشرطعمًلاقهکهچناآ
،اما ،هیانکلابهچوهحارّصلابهچ،رگیدئدامابهکنیا ،رضلا ئدامو رضلاتراباعابولومدشررضلا یفنذ،هّلدا
.دندرکنایبارباطلم،رضلا ظفلنیاابهکیتایورنآغارسمیوریمامهدعاقنیاتابثامقمردًلاعف

نایوارتقاثوریکبنبهللادبعقیرطیسررب

زایکیهکتسامهیضقدنچ،رضلانونعنیاهبدنکیماضقنآزاتیاکح،تایورنیاهکییاضق
.تسابدنجنبهرمسهئیضق،ایاضقنآ

.دندرکنایبقیرطودهبارابدنجنبهرمسهئیضقنیاهصاخبتکرد

للهادبعیکیه،هرارززایِوارودنکیملقنملاسلاهیلعرقابمازاامارزهرارزهکتسامهرارزقیرطاهنآزایکی
نمهکیپاچنیا ،292 ههحفصجنپدلجیفاکدیلیناکتسارتوصنیاهبتایورنیاردهکتسارکبنب
.رگیدیهاپچردمنادیمذلاحتسانیامراد

؟تسابپاچکیدنیمهد :لئاسداتس

.هلب :بآوج

.مهدیمهکتسایسردآنیمهبمدرکهعجارمهکیتقونمنوچ،تسابپاچکیدنیمهد

؟دنکیمقرفاهنیاوبیذهتایتسایکیمهاهنیاوهیقفلامرضحیلانمرد :لئاسداتس

....راصبتساوبیذهت،تساتودهیقف :بآوج

.مرادنآلآهکتسایهاخسنآقبطمهدیمهکیسردآنیارمتروصرهرد

هم در تهذیب و هم در فقیه، 4 جلدی، آن هم به همین آدرسی است که میدهم، حال دیگر خودتان با
چاپ خودتان تطبیق کنید ببینید با کدام مطابق است.

در کافی جلد پنج صفحه 292، روایتی نقل میکند از عده من اصحابنا از احمد بن محمد بن خالد برقی، از پدرش محمد بن خالد برقی عن عبدالله بن بکیر عن زراره، خب این سند، سند بسیار عالی است، فقط تنها چیزی که در این سند میماند این است که در محمد بن خالد برقی تضعیف کردند این شأن را به جهت اینکه از ضعاف نقل روایت میکند، ولی این تضعیف موجب ضعف در این روایت نمیشود به جهت اینکه گرچه اینشان از ضعفا هم نقل بکنند، ولی در خصوص این روایت سند به عبدالله بن بکیر دارد، عبدالله بن بکیر هم شخص موثقی است و او از زراره نقل میکند و مطلب تمام است .

آن وقت عبارتی که در اینجا از زراره از امام باقر نقل میکند، آن عبارت این است: کان لهُ عذق فی حائط لرجل من الانصار و کان منزل الانصاری بباب البستان و کان یمرّ به الی نخلته علی نخلته.... **تا میرسد به اینجا که** فقال رسول الله صلی الله علیه و آله اذهب فاقلعها و ارم بها الیه. **این را بکِن و بیانداز جلویش،** فانه لاضرر و لاضرار، **یعنی این یک جملهٔ** لاضرر و لاضرار **در این روایت صحیحةً و مسنداً نقل شده،**

سؤال: ......؟

جواب: نه، خیلی عده‌ای آمدند نقل کردند، این ارسال نیست،

سؤال: عدّه من اصحابنا مشخص است؟

جواب: بله عده من اصحابنا مشخص است یعنی یک مسألهٔ معروفی است، عده‌ای از علما نقل کردند همه، از احمد، چون احمد بن محمد بن خالد برقی، اینشان مجلس درس داشت، و در این مجلس درس، خب علماء، راویان احادیث و امثال ذلک، اینها از هر طبقه‌ای می‌آمدند، الذی عده من اصحابنا که به احمد بن محمدخالد برقی میخورد قطعاً اینها افراد خیلی موثقی بودند بطوری که کلینی به اینها اکتفاء دارد، یعنی کلینی به خاطر کثرت روات آمده حذف کرده نه به خاطر مجهول بودن در راوی، چون همانطوری که عرض کردم، احمد بن محمدخالد برقی اصلاً مجلس حدیث داشته، الذی خصوص افرادی که در مجلس حدیث بودند دیگر نمی آمدند اینها را ذکر بکنند، اینها را میگفتند: عدة من اصحابنا .

نقل روایت ابن مسکان و مقایسه با روایت ابن بکیر

لذا روایت ابن بکیر اگر جای یک اشکالی به آن کرده باشد، در همین محمد بن خالد برقی است که اینشان از ضعاف نقل میکند ولی خب بر فرض این حرف را قبول بکنیم در..... چون ابن غضائری، خیلی به حرفهایش اعتماد هم نمیشود کرد، این را هم شما بدانید ، این ابن غضائری، همه را میگذارد کنار، یعنی خلاصه، تک و توکی را بیشتر باقی نمیگذارد، به تضعیفهای ابن غضائری نمیشود خیلی توجه کرد

؟..... :لاؤس

ش رظنه باهنآرد هلمجلا یفه کمهار ی ناسکی تح ،....ار اهی لیخش دوخ قالذم قبط رب رگید ،هلب :باوج
ره ه ب ،ددرگی مرب ش دوخه ب فعضه ب فعضه تبلا ،ب خه ک ،هدرک فعضه تار اهنیا هدآ ،هدادی م صیخشت ار ی فار حنا ک ی
ت یاور ن یا ص وصخ رد ،ن یا ر ب و د رک ه جوتدوش ی منذ ی ریاضغ ن با ف یعضت ه ب ت روص
،دوشی م دنّسلا ح یحص ت یاور ،ت یاور ن یا ،دنک ی م لقن ریکب ن ب هللادبع ز ا ن وچ دشاب ی قرب دلاخ ن ب دمحم ه ک
درادن هلأسم ،ت یاور ن یا رگید رظن ه طقن ن یا ز ا

؟..... :لاؤس

؟ارچ :باوج

،رگید هدروخ رب ه ب :لاؤس

،رگید هدروخ رب ن ه :باوج

؟..... :لاؤس

ت سا دلاخ ن ب دمحم ،دلاخ ن ب دمحم ه ک ه یب ن ع :باوج

؟..... :لاؤس

؟ت سا ت یاور م دک ،درادن انبا حصا ن م قدع ی نیلک ت یاور رد ی نعی ،درادن انبا حصا ن م قدع ،ه ن :باوج

؟..... :لاؤس

.دنک ی م لقن انبا حصا ن م قدع ز ا ی نیلک .ت سا ت یاور ی دلبت ا ل ام انبا حصا ن م قدع ،ه ن :باوج
ت یفیک ن یا ه ب م هه ب رارز و دنک ی م لقن ه رارز ز ا وحن ن یا ه ب ریکب ن ب هللادبع ه ک ت سا ت یاور ک ی ن یا

ن مؤم ی لع ر رضلا و ر اضم ل جر ک نّا ت ار ابع ل یلحت

ل ثم لاح ،ت سا ن یا ت یاور آ ن ،دنک ی م لقن ی رگید ت رابع ه ب ه رارز ز ا ،ن اکسَم ن ب هللادبع ار ت یاور ن یا
،ت بلا ه ،دروآ ی م ار ن یا م هه ی نیلک ه ک دراد اجنیا رد ن اکسم ن با ،اما ،ار ت یاور ن یا دندرواین اجنیا ص وصخ رد ه کنیا
ن ب دمحم ت سا رادن ب دمحم ن ب ی لع ش دلبت ا ت یاور ن یا ،دروآ ی م ی نیلک دلج ن امه 294 ه حفص رد
ه رارز ن ع ن اکسم ن ب هللادبع ن ع دوشی م لسرم ت یاور اجنیا ب خه ک ،انبا حصا ض عب ن ع ؛ه یب ن ع هللادبع ی با
...نّا ل اق ام لاسلا ه یلع رفعج ی با ع

ه یقفلا ه رضحیلا ن م ب اتک رد ل قیصد ایز ن ب ن سحت یاور

ی م ه تکن ن یا ه ب اجنیا رد ،دیرادنگب م هه ر انکرد ار ت یاور ود ن یا و دینک ه جوت ت یاور ن یا ه ب رگا اجنیا رد
ریکب ن ب هللادبع م هه و ن اکسم ن ب هللادبع م هه و ه دوب ی دحاو س لجم رد ا یه درک ل قن ه رارز ه ک ار ی تیاور ه ک دیسر
ه ک ه رارز ن وچ ،دندرک انعم ه ب ل قن دندمآ م دک ر ه ،ل قن م اقم رد اهنآ دعب و ،ه رارز ز ا دندینشار ت یاور ن یا ود ر ه

هیلع رقاب ماما زا هدمآ هرارز ،دیوگب ار ی زیچ ک یه عفد ود هرارز ی ارب دیآ ی منه ک مهم اما ،رگید تسا دحاو مادک ره و ،رتشیپ ای لاحا ،دندینشان آ ن دندمآ رفنود ،هدرک شقلقان ن یا هدمآ دعب ،هدینشان ب لطم ک ی م لاسلا هب دایز و م ک ی لو هدش دایز و م ک دندرک دندمآ ه ک ی لقدز اهنیا الذ ،دنتشونان ار هرارز ت رابع ن ی ع ن وچاهنیا زا رورض ب لطم ل صا هب دایز ای م ک دشاب رارقرگا ه ک م نکی م ض رع م هم ار ش تهج لاحا دنزی منزرورض ب لطم ل صا ه تفگ هدمآ اجنیا رد ی کی ن وچ دنزی منزرورض اجنیا رد ب لطم ل صا هب ی لو ، دوشی م ی راجه چ هدعاق اجنآ ،دنزب ای م ینو ربارب ک ی اًبیرقت دیاش تسا رتشیپ ش لیضفت و ح رش هدروخ ک ی ن اکسم ن با ت یاور ب خ ه تبلا ،....ه ک للهادبع ه کنیا ای هدوب رتشیپ ش تّقد ن اکسم ن با ً لاثم ای لاحا ،تسا ریکب ن بللهادبع ت یاور ربارب ود دودح ،رتشیپ .هدرک لقنرتلصفم ار ن یا هدمآ ن اکسم ن با ت روصرهب ،هدیدی منت یاور ن یا ل صفم لقنرد ی تروررضریکب ن ب

،نمؤم ی لع رارضلا و ررضلا و ّرا ضُم لجر کّنا :دندومرف ربمغیپ ه ک م یراد ن اکسَم ن با ت یاور رد اهنیا ی ود رهب ،هدماین ریکب ن بللهادبع ت یاور رد م هم ن مؤم ی لع هدماین ریکب ن بللهادبع ت یاور رد راضم ل جر کّنا .دندرک طبض م هم ن اکسُم اًضعب ن وچ ،ن اکسُم ی لقنربانب ای ،تسا ن اکسم ن بللهادبع ت یاور رد

دوخ ه کنیا ای .هدرک ل قنت یاور ک ی ربارب ام ا زا و هدوب ی وار ک ی ،هرارز ه ک دوشی م هدافتسا اجنیا زا ،رگید س لجم ک ی رد ،هدمآ ن اکسم ن بللهادبع دعب و هدرک ل قنریکب ن بللهادبع ی ارب رتمک اجک ی هدمآ هرارز ک ی ،تسا ن ی مهم م هم ام ب أد ه ک روطنام هم هدرک ت بحص رتل ّصفم هدروخ ک ی هدمآ ش یپ ی لاؤس ،ی درومار ه یضق ن ی مهم اما م ی ئوگ ی م رصتخم هدروخ ک ی ،م ینکب ل قنم یهاوخ ی م ه ک ه یضق ک ی ه ک دینک ض رف ت قو ،دیای دوجو هب ی للخ ه یضق دوخ رد ه کنیا رطاخ هب م ی ئوگ ی م ش رتلصفم م ینکب ل قنرگید ص خش ی ارب م یهاوخب ار ت اکنآ دیاب ی وار اًمتح دشاب م هم ه یضق ن آ ت اباث رد ت اکنآ رکذت ه ک دشاب ن آ رد ی تاکن ه یضق ن یا رگا اما .دنکب رکذ

ی ثیدح ع ماجم رد م لاسلا ی ف رارضلا و ررضلا ت رابع ی سرب

؟ ه ک م ینیبی م ت یاور ن یا رد ل اثم ب ابن م

اًدعب ه ک ت سا ی مهم ۀلأسم ک ی ش دوخ ن یا و هدوب ی ک ی ی راصنا ن آ ق یرط اب ب دنجن ب ۀرمسق ی رط :ًلاوا .دیآ ی م ش یپ ررضلا ب ابرد

زا ل بق و دندمآ ربمغیپ ،ه تفرگ ی منذا ه ک ت سا م هم ی لیخ م هن یا ؛ه تفرگ ی منذا و هدمآ ی م ه کنیا ی ک ی دندمآ ربمغیپ دعب و درکنل وبق وا و ؟ی هدی منماجنا ار راکنیا ارچ ،ریگب نذا ه ک دندومرف دننکب داهنشیپ وا ه ب ه کنآ ....رارضلا و ررضلا و راضم ل جر کّنا دندومرفو

دیاب ایآ ،راضم ل جر کّنا ه کنیا رد ،ن اکسم ن بللهادبع و ریکب ن بللهادبع ت یاور ن یا و م یشاب ام رگا لاحا ؟دشاب م اتش دوخ ی انعم رد ام ررضلا ۀدعاق ه کنیا ات دشاب نایدشاب ت یاور رد

کی ًلاصا وتەیزبرزەرضەکەتفرگتگندًلاصاەکیتسەیدرموت،راضملجرکّنا ەکمینییم،ەذ
.دناسریمارانمعرارضلاورزەرضلانامەمت،سینیزیچنینچمەکیمینییم،ەذ،یتسەیمدآنینچمە

رارضلاورزەرضلاۀلمجردتایاوردافەمداحتا

ەک؟دیاپیدیابنایدوشبمامتانمعەکنیاتادیاپیدیابمەمنمؤمیلعایآ ،**نمؤمیلعرارضلاورزەرضلا**
اًدعبشثحابهنیاەتبلا،ەذ،ارامهفرحنیاونلافونامیادندرکەدافتساکینمؤمیلعدوجونیازادندمآیضعب
ربمغیپ،درادذەدعاقنیاردیتلاخدیلیخنمؤمیلعدوجو .مهیبوگیملاجماوراصتخابابزاً لاعفام .دیآیم
دشابنایدشابنمؤمناتفرطەچلاحا،دشابەکیتسیابنیرارضوررەرضەرارضلاورزەرضلا،دندومرف
؟... :لاؤس

مهیاوخیمەمملاسارینغدراومنیمهرد،رگیدوشیمشتبحصاهنیالاحەکمدرکضرع،ەلب:باوج
نامهردەدروآملاسلاایفاجنآردەکەدرکلقنقودصاریتیاورکیه؟ەدمایناینایەدمآاجنیاردنیاایآەکمینیب
لاحا،شاویشاویًلاعفلاحا،ەدمآەلأسمنیااجنآرد،یدوهیزازاملسمثارارد ، اهفرحنیاوضاقنتساثحب
نیااهاجیلیخەبدیاش ؟مهیسربراجکات ؟مهینکیمالدیپیزیچەچ ؟تسارببخەچمهینیبوتنیامهییآیممیرادام
!دهدبقوسارامیاهاجکیەبودربییاهاجکیەبارامودسربەدعاق

تروصرهەبلاحا،درادذاجنیاردیشقنیلیخنمؤمیلعمهینییممهینکیمەاگنەکیتقورهاظبسحەب
.تسینزاونعنآەب،تسینراضملجرکّنالثم

نیاەدمآەرارزدوخایتسیجراخلاحاودنیازایکیزاصوصخبامتایاورنیا،نیاربانبسپ
لقندندمآدعبدندینشناشدوخ،ندرکانمعەبلقندندمآاهیوارنآەکنیاایەدرکنایبتروصودەبارتایاور
.ەدرکلقنرتشییکیکی،ەدرکلقنرتمکی،ندرکانمعەب

،نمؤمیلعرارضلاورزەرضلاوراضملجرکنانیاەکنیانآودندادیرظنکیاجنیاردندمآیضعب
لانامهربمغیپملاکەکنیاەذتسارببمایپملاکحرشولیضفتنمؤمیلعوّراضملاکنیا
واهناملسمماقم،ماقم،ەدیدبخ،ەدرکەفاضامهارنمؤمیلعکی،اجنیاردیوایلوتسارارضلاورزەرض
.نلاف

اریربخکیدهاوخیمیسککییتقوکیه،دراداتافانمتسەەدعاقنایبوربمغیپملاکنایبماقمرد
نآدیآیممربمغیپ،دنزیمارفرحنآربمغیپەبدیآیموا،درادذلاکشاربخنآندرکدایزایمکبخدنکبلقن
.دوشیمروجنآ،دوشیمروجنیاودنزیمارامهفرحنیا،دهدیموا ەبارباوج

ربمغیپ.دهاوخیمتقدندرکلقنربمغیپملاکویکیمللقنارربمغیپملاکیرادامشیتقوکییلو
ملاکلقنرد،ەذ،مهدیموتەبتخردات 10 دندومرفربمغیپدیوگبخمهدیموتەبتخردکیدندومرف

مییوگب امه کنیا نیا ربانب س پ ،دننک ظاحل ار یطبض یانعم نآ ص وصخ ،هکنیا هب دنتشاد ءانتعا تاوات ،ربمغیپ ی لیخ نیا ،هدرک هفاضا حرش مامت رد ش دوخ زا هدآ یوار دوخ ار نمؤم ی لع ، نمؤم ی لع ار ارض لا و ررض لا رد دندوم رف ربمغیپ دیوگب دیاب یه کی ریگب ن هللا دبع ایه رارز ل اثما ی وار ک ی ی ار ب ت سین ل وبق ل باق نیا ،ت سا دیعب ه دافا ای و ت سین دیفم لا اح ی لیخ ه ک ت سا ی ملاک ک ی ه چرگ نیا ت سین نمؤم ر ب ،ت سین نمؤم ر ب ار ارض و ررض ه ک ت سا دیعب ی لیخ نیا ،ربمغیپ ه ب م ملاک ب استنا ی لو ؟دوشیم ذنا ی دوش م ب ترتم نآ ر ب ی عرف ای ت سا م ک ش ا و دای و م ک ث حب رد لاح ه ک دشاب ه درک م ک اهابتشا ت سا ن کمم ه لب ،دنک ب ه فاضا ش دوخ زا دیاب ی وار ک ی ؟ت سیچ اجنآ رد م کحُم ل صا ،ناصقن و ت دای ز ۀلأسم رد ه کم ی وگ ی م م ی ئآ ی م اجنآ رد ،اهنیا

ر ه ،دراد ت وافتو ا ت دادن درد ط قف ،دراد ن ک سم ن ب ا ت یاور نآ ا ب ت یاور ن ی ا ن ی ا ربانب س پ .ت سا ه درک ل قن ر قاب م ام ا ز ا م ه ه رارز و ت سا ه رارز ز ا اهنیا ی ود

ی م ل قیص دای ز ن ب ن سح ت یاور ه ب ق ودص دنس ی نعی ،دنک ی م ل ق ن ود ص ه ک ت سا رگید ت یاور ک ی ه دیبعوبا ن ع ل قیصلا نسحلا ی ورف ،دنک ی م ل ق ن 59 ۀحفص م وس دلج ر ضحیلا ن م رد ق ودص ار ن ی ا و دسر و ت یاور نآ ز ا ر تمک ی لیخ ن ت م ر ظن ه ط قف ز ا اًبیرق ت یاور دعب ،نلاف ،م لاسلا ه یلع رفعجوبا ل اق ،ل اق ءآذحلا اجنیا رد ه کلب ه دماین ًلاصا ار ارض لا و ررض لا ت یاور ن ی ا رد ،ت سا ن اکسم ن ب هللا دبع ت یاور و ریکب ن با ۀحیحص :دندوم رف ت رضح ام ا ار ک ای ب سم ای ه ن زب وب ر ،ه ههجو اهب ر ضاو ،رود زادنای ب ن کبار ت خرد !اش رس ه ب ن

ش یاج ه ب ت خرد ا ت ه د ،م هدی م ت خرد ا ت ود ،م هدی م ت هبار ت خرد ن ی ا ه ب ار ت خرد ن ی ا دهاوخی م ت لد ه ک دراد اجنیا رد ط قف ،دراذن ی چیه ،اهفرح ن ی ا ،م هدی م و ت سا ءآذح ه دیبعوبا دنس ،دنس ن ی ا ب خ و ه دش ف ذح ت یاور ن یارد اهنیا ام ت ،م هدی م ت هبت شهب رد ن م ، دندرک ن ای ب ار ت یاور ن ی ا ًاعطق ،دندوب س رد س لجم رد م لاسلا ه یلع ر قاب م ام ا لاح ،دراذن ه رارز ه ب ی راکًلاصا ن کمم ،ه درک ن ای ب ر ت ل صفم روط ه ب ه دآ ا قآ ن آ ،ه درک ی ریگ ه صلاخ ،ه درک ش ا ه صلاخ ه دآ ا قآ ن ی ا ،دشاب رگا .دشاب ه دوم رف ار ه ۀلأسم ب لطم ود رد و ه سلجود رد ر قاب م ام ا ت سه م هم

ه خیشم رد ق ودص دنس ن ی ا ه تبلا ،ت سا ب لطم ن ی ا ،ت سین اجنیا رد رارض لا و ررض لا ه ک ت سا ن ی ا ه تکن هللا دبع ی با ن ب دمحم ا ت سا ی دابآ دعس ن ب ن یسح ن ب ی لع ت سا ل کوتم ی سوم ن ب دمحم ز ا ل قیص ن سح ه ب ش ا .ل قیص دای ز ن ب ن سح و دشاب ن محرلا دبع ن ب س نوی ،دشاب ی قرب هللا دبع ه ک ه ییا ن ع و ت سا ی قرب

ت باث رارض لا ۀدعاق ایآ ه ک دشه یف ف لتخم ه ۀلأسم ، ب اسح ن ی ا ی ور ت سین رارض لا و ررض لا اجنیا رد ؟ت سین ت باث ای ت سا

اجنیا رد ت قو نآ ،دوشب ت باث ل قیص ن ب ن سح ت یاور و م ینادب ح یحص ار ه خیشم رد ق ودص دنس ام رگا

تیاورود رد نوچ؟تسیچ اجنیا رد مّکحم لصا ،هصیقن و هدایز نیب رما نارود رد هکدوشیم الدیپ هلأسم نیا
.میرادنت یاور نیاردو میراد رارضلا و ررضلا

هچ رهام هکتسا مزلا بلطم نیا رکذت ،میهدب حرش ار تایاور نیا و میسرب بلطم نیا هب هکنیا زا لبق
هذ ینعیم یدرکذ الدیپ ملاسلاا یف رارضلا و ررضلا وحن هب ار هدعاق نیا ،ثیداحا عماجم نیا رد میدرک صحفت
.هماع بتکرد هذ ت سا ملاسلاا یف رارضلا و ررضلا هصاخ بتکرد

یتیاور ک یاجنآ رد ؛ دیلاوم باتکلاوا مهنکن هابتشا رگا اًرهاظ ،ثارت حبرد هیقفرد قودصم موحرم ،هلب
ن یا هب ،**ملاسلاا یف رارضلا و ررضلا** یبنلا هلاق امنه و دنکی مرکذ یبنلا لوق ان وعن هب هکلب اًدنسم هذ ار
ملاسلاا یف هکتیاور نیا دنسا جنیا رد نوچ یلو تسین آ رد نیا یلو دراد مهی رگید تارابعت هتبلا ،تارابعت
،ثارت حبرد هچ ینعید روآ یم هیقفرد تشاد ار ملاسلاا یف تیاور نیا نایشار گا اًعطق و دنکی منرکذ ار تسا
ی مار ملاسلاا یف تیاور نیا اهنیا رد ،اهنیا و هبراضم باتکن امهرد ،کلذ لاثما رد ایو هشیعملا باتکرد ای
.درادنار ملاسلاا یف اجود رهرد و دنکی مرکذ ار تیاور نیا هیقفرد اجود رد نایشا هکی تلاح رد روآ

هب ،دندید ی ئاج ک یرد هکنیا ای ،ملاسا رد هدوب ی نعذ قبس ک ی نایشا ی ارب لاا حه کدوشیم موملعم نیا
ان وعن هب ار هدعاق نیا میناوتیم نامز نیا ربانب سپ دوشیم نت باث ی یاور رظنۀطقن زا ،ملاسلاا ی ف نیا تروص رهب
ای ،هماع بتکرد ای تسه ام ثیداحا رد هکه چنآ هکلب ،میهنکب ی قلت ملاسلاا ی ف رارضلا و ررضلا ۀدعاق ک ی
.تسا راضم لجر ک نّا ،تسین مهرارضلا و ررضلاً لاصا هکنیا ای تسا رارضلا و ررضلا

زا ،انبا محصان مۀدعز ا میدرک ضرع مهار ی نیلک دنسو دنکی مل قنی نیلک هکت سا تیاور ک یاجنیا رد
دنس دنکی مل قنقودصم هکی مود تیاور ،دسری مانهنیا و ریکبن بللهادبعهبو هییان عدلاخن بدمحم نب دمحا
ی لاکشا ش دنسرد ن یا ،تسه مرظنرد هکه چنآ قبط ،هیقفرد قودصدنس ،دراد تافلتی نیلک دنس ابق ودصم
ریکبن بللهادبعهبه کق ودصدنسرد تروص رهه ب .دنکی مق رفی فاکدنس نآ ابق ودصدنسه رخلاابن وچ دوبن
رکذ ش دنس نآ ش دوخ ی ور زا هکم روآ یم ار هیقفن آ دوخن م ادفلاحا ،تسین ی اهشدخ ی اجچیه دسری م
.دسری م ی چهبه کرگید تسا صخشم مهش اهخیشم بخ ،دوشب

قودصق یرط زا ی کی ،ریکبن با تیاور ی هتنم تسا ریکبن بللهادبعق یرط زا هکتیاور اتود ن یا رد
و ررضلا لاقو » تسا ن یا طقفهکریکبن بللهادبعت یاور ن یا رد تسا ی نیلک و ی فاکق یرط زا مهی کی ،تسا
تافلتم هظفلک یرد ی تحه دروآ ی فاکرد مهی نیلک و هدروآ هیقفرد قودصهکی تیاور اتود ن یا و «رارضلا
دنکبل قنریکبن با زا هدمآ هکی وار نآ ،هدرکل قنریکبن با هکی تقو هکنیا رد دوشیم موملعم سپ ،دنکی منادیپ
تیاور ار ن یا تسلوخی مم هن آ رگا نوچ ،هدرکتیاور نارگید ی ار بهدمآ ار هتشون ان امهو هتشون ار ن یا هنیعب
س لجمک یرد ریکبن با ،دراد تافلتمدنسا تود ، تیاور هچرگ ،درکی مادیپ تافلتم هن ایبدوخرد اًعطق ،دنکب

ردقنآ شاهظفاح هکم دآ نوچ [دنکی م نایب روج کی
.دروایب مهم لثم اقیقد ار ت رابع ک ی هک ت سین

اهنآ زاب دندرک لقن ریکب نبا زا دندمآ هک ی یاهنآ دوشی م مولعم ،دنکی م قرف مهاب ظافلا رد ت یاور نوچ
ت یاور ی نعی ت سا نامه أنیع اجنآ رد دشاب رارقلا و رزحلا هک ربمغیپ نایب درومرد ی هتنم ،دندرک انعم هب لقن
.دراد رارقلا و رزحلا م هم اجنآ رد ،دراد رارقلا و رزحلا ریکب نبا

ای ،هتفگ رارقلا و رزحلا ی دحاو س لجم ک ی رد ریکب نبا ای ن یا دندرک لقن دندمآ هک ی ئاتود نآ
هدمآ م هم ار گید ی ارب هدرک نایب ل وا ظافلا و ل وا ف وح ن امه هب ار ت یاور هک روطنامه هدوب طبض ناشیاردقنیا
هر ،هدرک لقن وا زا ار ت یاور نآ هدمآ هک ی سک نآ ا ب ی قرب دلاخ ن ب دمحم ی نعی ،دنکی م نایب ت یفیک نامه هب
قودص اجنیا رد ،ت یاور ن یا رد دنکی م لقن ریکب ن ب هللادبع زا ی قرب دلاخ ن ب دمحم نوچ ، ت سا ی کی اهنیا ی ود
ار ش باتکن آ ،م روآ ی م ادرف ن م ت سا ریکب ن ب هللادبع هب هک ار قودص دنسن یا لاح ،دنکی م لقن ش اهخیش رد
ی م ت وافتش دنسن ،ت سا ی قرب دلاخ ن ب دمحم زا ریغ هدرک لقن ریکب ن ب هللادبع زا هک نآ نوچ م روایب هتفر م دایز
،ت سه دحاو ص خش ،ص خش هکنیا ا ب ریکب ن ب هللادبع ت یاور ن یا هک م ینیبی م ام م هم اجنیا رد ت روص رهب ،دنک
ن یا زا ،هدنام ظوفحم ش دوخ ل احب رارقلا و رزحلا اهنیا ی اج ود رهر د ی لو ،هدش لقن ت رابع ود هب زاب اما
ح یحص ق یرط ب ت یاور ن یا هکنیا ،درادن د وجو ی اهب شیچ ،رارقلا و رزحلا رد هک م ی ئوگب م ی ناوت ی م رظنم طقف
.ادرف ی ارب دشاب ت سه ک ی رگید ب لاط لطا ءاشنا ،هدرک ار هدعاق ن یا ت ابثا

دمحم لآ و دمحم ی لع ل صم هللا